

Název programu	Dobrodružství z vesmíru
Název cyklu	S batohem na zádech
Vypracoval (a)	Projektový tým
Anotace	Méně tradiční moderní pohádky z jiných světů.
Cílová skupina	1. – 6. ročník (beseda upravena dle skupin: 1. - 3. ročník, 4. - 6. ročník)
Časová dotace	60 minut
Potřebné čtenářské dovednosti (porozumění textu, rychlost)	<ul style="list-style-type: none"> - Pracuje s obrazovou informací - Diskutuje nad textem - Dokáže k přečtenému uvést příklady z reálného života
Osnova programu	<p>Úvod – diskuze (narozneniny, vesmír) Úkol + diskuze – co je to vesmír Úkol – každý je planeta Úkol + diskuze co potřebujeme na cestu do vesmíru</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zastavení – Coleida (čas) + úkol 2. zastavení – Pikipo (přátelství) + úkol 3. zastavení – KrisKros (chytrost a uklízecí robot) + úkol 4. zastavení – Čumaroz (kosmoZoo) + úkol 5. návrat domů na Zemi + úkol <p>Závěr a rozloučení</p>
Vzdělávací oblasti	Jazyk a jazyková komunikace Člověk a jeho svět
Klíčové kompetence	K učení Komunikativní Sociální a personální K řešení problémů
Průřezová témata	
Úprava pro handicap	<ul style="list-style-type: none"> - tělesný handicap - zrakový handicap - mentální handicap

Potřebné pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky jednotlivých planet na papíře A3 - karty s časovými údaji (rok, měsíc, den, čas digitální a analogový) - papír, tužky, podložky, pastelky - hádanky - modelovací hmota - části zvířat (černotisk) - krabice na přání - MP3 zvuk rakety - lístečky s názvy skutečných planet - obrázky skutečných planet
Speciální pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> - hmatové planety - obrázky z vesmíru + hmatové varianty - kartičky s činnostmi k uklízení na planetě KrisKros (Brailleovo písmo)
Použitá literatura	<p>BULYČEV, K. <i>Alenka z planety Země</i>. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1985. 184 s.</p> <p>BULYČEV, K. <i>Alenčiny narozeniny</i>. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1987. 248 s.</p> <p>MIKULKA, A. <i>Kosmopohádky</i>. 1. vyd. Praha: Albatros, 1988. 46 s.</p>
Přílohy	

Průběh programu

Úvod – diskuze

Co byste chtěli dostat k narozeninám, kdyby to mohlo být úplně cokoliv? (vyžadovat i vysvětlení, např. peníze....co by sis koupil)

Představte si, že jedna Alenka, která žila na planetě Zemi, dostala od svého tatínka k narozeninám výlet do Vesmíru.

Vesmír: Kde to je? Jak se tam dostaneme? Jak se ve Vesmíru pohybovat? (pomalý pohyb)

Úkol + diskuze: Co je to Vesmír?

rozdat obrázky (satelit, kosmonaut, mimozemšťan, Země, planety, hvězdy, kosmická loď, raketa,...) (pro děti se zrakovým handicapem i hmatové), každý řekne, co má na obrázku a probíhá diskuze:

- mimozemšťan – Existují mimozemšťané?
- E. T. – Víte, kdo to byl?
- raketa – Kdo byl poslední ve Vesmíru? Koho měl s sebou? Kdo byl první český kosmonaut?
- Země – Jak poznáme planetu Zemi?
- hvězdy – Znáte nějaká souhvězdí?
- UFO – Co to znamená?
- planety – Jaké známe?

Úkol – Každý je planeta

Rozdáme dětem (nebo do dvojic) planetu (popis v černotisku i v Braillově písmu, planeta hmatová) + Slunce, Měsíc, Pluto,

Seřadíme je podle vzdálenosti od Slunce a poté ještě podle velikosti, každý může dostat krátký text o své planetě, který přečte ostatním.

Úkol + diskuze – Co potřebujeme k tomu, abychom se mohli podívat do vesmíru

Co potřebujeme k tomu, abychom se mohli podívat do vesmíru? (Raketu, skafandr, kosmonauta, co umí raketu řídit, jídlo, palivo do rakety,...) My známe z jedné knížky pohádkovou slečnu - Alenku a její tatínek je kosmonaut. Zrovna má narozeniny a tatínek jí chce dát jako dárek k narozeninám výlet do vesmíru.

Kromě již objevených planet, které skutečně existují, Alenčin tatínek objevil ještě další planety, které chce Alence na výletě do vesmíru ukázat, každá planeta je něčím zvláštní a jiná než je naše Země, mohli bychom se přidat a letět s nimi, co říkáte děti?

Varianta pro mladší:

děti si mohou ještě než vyletíme do vesmíru namalovat (podle vzoru) raketu, kterou se do vesmíru létá (varianta pro děti se zrakovým handicapem: vymodelovat z kuličkové hmoty).

- Symbol toho, že nastoupí do vesmírné lodi: když se letí ve vesmírné lodi, děti zavřou oči a pustí se zvuk rakety.

Úkol – všichni se teď pohodlně usadte, zavřete oči a soustřeďte se, abychom mohli odletět na jinou planetu. (Pustí se zvuk rakety.)

Proletíme okolo planet, o kterých jsme před chvílkou mluvili. (Merkur, Venuše, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun)

Varianta pro starší:

- po puštění ukázky přečteme dětem příběh o jedné planetě - Kostkoplaneta, viz. Mikulka, A.: Kosmopohádky, 38 – 43.

Jak by taková planeta mohla vypadat?

1. zastavení – planeta Coleida. (čas)

Varianta pro mladší:

Coleiďané vůbec nemají čas jako my. Jak čas rozlišujeme u nás na Zemi? Společně vymyslíme, že dobu, kdy žijeme na zemi nějak rozdělujeme - roční doba, měsíce, týdny, dny, pracovní týden, víkend.

Úkol: správně rozluštit, jaký čas známe my. Děti uvidí na cedulkách různé časové informace: několik digitálních, několik normálních hodinových, napsané i s rokem, napsané i římsky, napsané i pozpátku.

(Symbol, že jsme zase ve vesmírné lodi - zavřít oči+zvuk rakety)

Varianta pro starší – Coleida:

(bez použití znělky mezi planetami)

Čím měříme čas u nás?

Jak byste vysvětlili Coleiďanům, že je v Praze a v Moskvě trochu jiný čas? S čím to souvisí?

Kde je nultý poledník?

Jaké máme jednotky času? (sekunda----tisíciletí + přepočty)

Pomocí čeho můžeme zjistit, jaký je čas, den, měsíc? Co všechno ještě najdeme v kalendáři? Které prázdniny?

Jiná varianta pro starší:

Představte si, že na Coleidě mají stroj času. Strojem času se dá zaletět do minulosti i do budoucnosti.

Úkol: Povídání o tom, za čím bychom rádi zaletěli do minulosti a proč by bylo super naopak zaletět do budoucnosti.

2. zastavení – planeta Pikipo. (přátelství)

Představte si to, na Pikipo neznají přátelství. Alenka sama byla celá udivená, jak to, že nevědí, proč je skvělé a také důležité mít kamaráda. Vysvětlíme jim společně, proč je skvělé mít kamaráda?

Úkol – společně si povídáme o tom, proč je dobré mít kamaráda, co pro nás kamarád znamená.

Varianta: děti si to mohou sepsat a poté si to prezentujeme.

Když už jsme Pikipoům poradili, proč je dobré mít kamarády, můžeme se vydat na další planetu.

(Symbol, že jsme zase ve vesmírné lodi - zavřít oči+zvuk rakety)

3. zastavení – planeta KrisKros. (chytrost, uklízací robot)

Zde nás přivítají hned spoustou otázek, aby zjistili, zda jsme dost chytří na to, abychom vůbec mohli na této planetě být.

Úkol – děti mají za úkol najít odpověď na tři hádanky (podle šikovnosti dětí vybereme z libovolného souboru hádanek).

Zjistili, že jsme dostatečně chytří a proto se tu můžeme trochu porozhlédnout.

Představte si to, na téhle planetě mají uklízací roboty. To my na Zemi si uklízíme sami. Čím uklízíme my na Zemi? (povídáme si o tom, co všechno potřebujeme na uklízení). A pomáháte někdy s úklidem?

Namalujeme (vymodelujeme) si teď jak si takového uklízacího robota představujeme.

Úkol – malování (modelování) uklízacího robota. (varianta pro nevidomé – vymýšlíme vzhled a věci robota společně).

Tak když už víme, jak vypadá takový uklízací robot, ještě navštívíme jinou planetu.

(Symbol, že jsme zase ve vesmírné lodi - zavřít oči + zvuk rakety)

Varianta pro starší + děti se zrakovým handicapem:

Úkol – Co je typické pro planetu KrisKros?

- každý dostane kartičku s názvem nějaké činnosti nebo předmětu (doplněno o komentáře v Braillově písmu)

Umývání nádobí, umývání podlahy, utírání prachu, žehlení, zašívání, praní, houbička, hadr, prachovka, žehlička, pračka, jehla.

- Co je pro planetu typické?

- Jaké části patří k sobě?

- Co by měl takový uklízací robot mít?

4. zastavení – planeta Čumaroz. (kosmoZOO)

Zde mají velkou Kosmo-ZOO, kde je spousta zvířat. Mohlo by se zdát, že to jsou zvířata úplně stejná jako ta naše na Zemi.

Úkol – děti dostanou části zvířat, ze kterých mají poskládat zvířata. Popíšeme si společně, jaká zvířata poskládaly. (slon africký, pštros dvouprstý, velbloud jednohrbý, kozel domácí, nosorožec dvourohý, krysa)

Ale protože jsme v Kosmo-ZOO, zde mají speciální zvířata.

Úkol – zkuste z částí zvířat sestavit jedno úplně zvláštní (třeba hlava pštrosa, nohy velblouda a tělo slona nebo tělo prasete, nohy pštrosa, hlava žirafy...) a dejte mu originální jméno. Následná prezentace vymyšlených zvířat a jejich originálních jmen.

Další možná varianta pro mladší:

V Kosmo-ZOO žije ještě jedno speciální zvířátko, jménem Šušu. A tenhle Šušu má speciální schopnost, když se mu pošeptá největší přání, on vyšle na Zemi tajnou vesmírnou poštou toto přání a samotná Země nebo lidé, kteří by to přání mohli splnit

ho obdrží a potom se stane, že se to přání člověku vyplní. Samozřejmě se občas stane, že vesmírná pošta přání doručí špatně, ale velmi často dojde v pořádku. Zkusíme teď každý vymyslet nějaké přání jaké máme a necháme ho v krabici pro Šušua.

Úkol – vymyslet a sepsat (mladším sepíše lektor). Dát do krabice, že to tu Šušuovi necháme a třeba se nám ta přání splní.

(Symbol, že jsme zase ve vesmírné lodi-zavřené oči+zvuk rakety)

5. návrat domů – A už je čas vrátit se domů na naší Zem.

Úkol – pokud bychom některé „mimozemšťany“ z navštívených planet chtěli pozvat na naši planetu, co bychom jim doporučili – proč je naše planeta Země ta nej? Co bychom jim rádi ukázali? (děti volně brainstormují).

Varianta pro starší:

Po návratu domů začala Alenka přemýšlet, kam by své nové kamarády pozvala.

Co byste jim ukázali zajímavého třeba od vás z domu, ze školy, z Brna, ČR? – každý řekne alespoň něco.

Co byste ukázali Kostkonům?

Co byste ukázali obyvatelům Coleidy? A co obyvatelům KrisKrosu?

Závěr

Stejně jako kosmonaut na Měsíci zanechal svou stopu, tak i Alenka i vy, jste ve vesmíru zanechali stopu. Všichni se obují a zanechají obrys své boty (vlastně i otisk) na společném papíře, kde se napíše téma a datum besedy.